

Naslov članka/Article:

Glasba na elektronskih medijih ZKP RTV Slovenija 2014

Avtor/Author:

Franc Križnar

DOI:

CC licenca



Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav



Glasba v šoli in vrtcu št. 1-2/2016, letnik 19

ISSN 1854-9721

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2016

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/glasba-v-soli-in-v-vrtcu/>

Glasba na elektronskih medijih ZKP RTV Slovenija 2014

Bera 14 novih naslovov je spet bogata in različna, slovenska glasbena reprodukcija pa postaja del naše kulturne dediščine prav po tej zaslugi.

V okviru tradicionalne in zdaj že vsakoletne promocije diskografskih dosežkov Založbe RTV Slovenija (v zadnjem času tudi Založbe kakovostnih programov RTV Slovenija) so tudi v začetku marca 2015 na RTV Slovenija predstavili svoj izdani založniški program CD-jev iz prejšnjega leta. Vsakič je ta praznik slovenske diskografije obogaten s srečanji avtorjev kakovostnih programov elektronskih medijev, izvajalcev in

ustvarjalcev zborovske, komorne, simfonične, ljudske in jazzovske glasbe ter pesmimi za otroke na nosilcih zvoka, ki so v zadnjem letu izšli pri ZKP RTV Slovenija. Tudi tokrat dne, 5. mar. 2015, je bilo tako.

Vokalna oz. vokalno-instrumentalna glasba je za začetek tudi letos (že tretjič zapored) pripadala otroškim pesmim, ki so jih izdali pod tradicionalno zaščitno znamko **Violinček**. Dvojni CD tokrat pod taktirko urednika za otroško glasbo na Radiu Slovenija prinaša 22 otroških pesmi. Dodana je še pesmarica z besedili in notnimi slikami (enoglasno in opremljeno z akordi;



45 str.) in pobarvanko ilustracij Spomin. Urednik tega projekta Matej Jevnišek je namenil to glasbo otrokom, staršem, babicam in dedkom, ki radi prisluhnejo otroški glasbi na CD-jih.. Za Violinčka avtor razloži, da je prav poseben škrat z dirigentsko paličico, nenavadnimi copati in zanimivim klobukom, na katerem se blešči violinski ključ. Zelo rad ima glasbo. Tudi tokrat jo je skrbno izbral, da jo bodo lahko vsi z veseljem poslušali in prepevali. Poslušalcem pa ponuja še aktivno ustvarjalnost, saj je Violinček priložil še igro spomin, ki jo lahko otroci–poslušalci teh posnetkov pobarvajo in se z njo igrajo, saj si Violinček srčno želi, da bi ob njegovih pesmih prepevali, plesali ali kakorkoli ustvarjali. Zborovodjem za popotnico, da bi pesmi živele v učilnicah in med otroki, pa naj gre za posamezne soliste ali pevske zборе. Temu so namenjene interpretacije radijskega hišnega Otroškega pevskega zbora RTV Slovenija z zborovodkinjo Anko Jazbec. Glasbo zanjo so napisali oz. prispevali izključno slovenski skladatelji Rudi Pančur, Tadeja Vulc, Lojze Krajncan, Katarina Pustinek Rakar, Matevž Goršič, Olga Ulokina, Franc Može, Simona Černetič Aynee, Klemen Smolej, Jaka Pucihar in Luka Mavrič, besedila pa Milan Dekleva, Peter Svetina, Barbara Gregorič Gorenc, Bojana Vajt, Olga Ulokine, Bina Štampe Žmavc, Franc Može, Simona Černetič Aynee, Vlado Popovič, Klemen Smolej, Aleš Avbelj, Alenka Urbančič, Luka Mavrič in Fanika Požek. Njihovi otroški zbori so s spremljavo (in ne a cappella), zato je navedenih še 19 inštrumentalistov z dirigentom Lojzetom Krajncanom. Več kot leto dni je trajalo omenjeno snemanje (september 2013–november 2014) v radijskih studiih 14 in 26 pod taktirko (glasbene) producentke Janje Velkavrh in s tonskimi mojstri Miranom Kazafuro, Alekso Pirkmajer Penko, Mitjo Kržetom in Miho Ocvirkom. Glasbo zanju je digitalno obdelal Miro Prljača, notografijo v priloženi pesmarici pa je opravil Dečo Žgur. Projekt je stekel pod budnim očesom M. Jevniška in vodje založniške dejavnosti ZKP RTV Slovenija Mojce Menart, oblikovanje ličnega seta in ilustracije pa so delo Marka Radoslavljevića. Kolofon dvojnega CD-ja se konča še s podatkom, da je bilo vse skupaj opravljeno v sodelovanju z odgovorno urednico Prvega RA SLO Darjo Groznik, urednikom uredništva za glasbo Rudijem Pančurjem in urednika za otroško glasbo M. Jevniškom. Projekt je zagotovo zanimiv za lepo število poslušalcev, vseh tistih, ki morda karkoli od navedenega in iz arhiva RA SLO ali/in v programih RA SLO še niso slišali. Zagotovo pa tudi opus ZKP RTV Slovenija kot vse ostalo, o čemer bomo še pisali in poslušali, ostaja neke vrste naša kulturna glasbena dediščina.

V okviru nadaljevanja vokalno-inštrumentalne in tudi kulturne glasbene dediščine je bila na vrsti že 4. plošča iz serije **Slovenska zemlja v pesmi in besedi**. Tokratni Robovi izročila prinašajo slovensko glasbo med ljudskim in umetnim, saj so

poleg avtorice projekta mag. Simone Moličnik pri njej sodelovali še Domen Marinčič, Janez Jocif, Tomaž Rauch in Marino Kranjac. Z motom našega pesnika Janeza Menarta: »*Pod modrim nebom grajska razvalina / kot strta krona hriba se zlati. / Jesenski blišč zgubljenega spomina. // Med divjo trto po zidovih rdi / in dolgi vzdih severnih vetrov / prepevajo romance davnih dni*,« se zvrstijo ljudske pesmi in plesi iz Rezije, Goričkega, Kopra, Tartinijeva *Sonata*, iz Terske doline, Adlešičev, *Pastorala* iz frančiškanskega samostana v Novem mestu, iz Posočja, Istre, Bele Krajine, Cerovca in skladateljev G. Gorzanisa ter G. Pulitija. *Slovenska zemlja v pesmi in besedi* si je torej z ljudskim in umetnim glasbenim izročilom kar prvič, kolikor pomnim, podala roko. Glasbenemu producentu Borisu Renerju je uspelo uvrstiti na skoraj enourno ploščo dovolj raznoliko glasbo: od plesne in inštrumentalne, preko vokalne do vokalno-inštrumentalne in kot že zapisano (pretežno) ljudske in deloma tudi umetne glasbe; z dokaj enovitega in enotnega slovenskega etničnega prostora. Edinemu tonskemu mojstru Miranu Kazafuri pa so tokrat asistiral kar trije pomočniki: Milan Zrimšek, Cole Moretti in Jože Lap. Posnetke je studijsko uredil Andrej Semolič, njihovo zvočno obdelavo pa je opravil Miro Prljača. V bogato spremno knjižico je fotografije prispevala Vesna Vidmar. Navada pri teh edinstvenih in odličnih diskografskih dosežkih je njihova dvojezičnost (slovenski in angleški jezik). Tokratne prevode je opravila Polona Mertelj. Tudi ta plošča je sad produkcije 1. programa RA SLO in seveda ZKP RTV Slovenija.

Še vedno vokalni ali kar pretežno vokalno-inštrumentalni CD je naslovljen z *Najboljšimi pesmimi*, saj jo je na podlagi svojih uspešnic in v okviru svoje lanskoletne 70-letnice izdal naš **Partizanski pevski zbor (Ljubljana)**. Fenomen *moških zborov* iz časov 2. svetovne vojne in pa slovenske glasbe v času narodno-osvobodilnega boja predstavljajo himne, kot so jih med samo vojno oz. neposredno po njej skladali slovenski skladatelji, v večini tudi sami aktivni udeleženci te morije s sredine 20. stoletja: Rado Simoniti, Bojan Adamič, Marjan Kozina, Radovan Gobec, španska, slovenska in ruska ljudska, Viktor Mihelčič, Janez Perovšek Pelko, Milan Apih/Karol Pahor, Pavel Šivic, Matej Bor in Sveto Marolt Špik. Če pritrdimo ugotovitvam dosedanjih raziskovalcev s področja glasbene in literarne umetnosti, da je šlo v opusu slovenske partizanske glasbe na takrat enotnem slovenskem etničnem ozemlju za izjemno umetniško sprego najmanj dveh umetnostnih disciplin, za ta fragment zagotovo lahko rečemo, da tudi opusi pripadajočih pesniških dosežkov niso bili nič manj vredni kot glasba sama. Pesmi s podobno socrealistično vsebino so za zборе, posnete in izdane na tej plošči, napisali: Smiljan Samec, Marjan Regally, France Kosmač, Janez Lužar, Lev Svetek Zorin, Mitja Ribičič Ciril, Ludvik Kukavica, Dušan Drolc, Janez Perovšek Pelko, Milan Apih,

Tone Seliškar, Ljubomir Masle, Cvetko Zagorski, Friderik Gerl in drugi, Matej Bor, Radovan Gobec, Karel Destovnik Kajuh, slovenska ljudska in Jakob Butala. Zdajšnji aktualni zborovodja PPZ Franc Gornik in nekdanji Milivoj Šurbek ob harmonikarjih Petru Bratožu, Primožu Mrvarju in Tonetu Bukovniku prinašajo na tej plošči nabor partizanskih pesmi kot neke vrste umetniški fenomen, ki je nastal na našem ozemlju v enotah partizanske vojske in v okupiranem zaledju. Poleg teh pa so na njihovem sporedu in tudi na tej plošči kot najboljše pesmi njihovega zdaj že več kot 70-letnega neprekinjenega prepevanja (moški zbori) ljudska in ponarodela borbena pesem, budniška in puntarska pesem (iz 16. do 19. stol.), delavska in revolucionarna pesem, ki je prišla z oktobrsko revolucijo (1917) ter profitašistična pesem iz španske državljanske vojne (1936–1939). Od skoraj 500 opusov obsegajoče slovenske partizanske glasbene bere je skoraj 140 moških zborov. Ponujeni izbor pa so za CD (so)oblikovali še producentki Marinka Strenar in Brigita Rovšek, tonski mojster Branko Škrajnar, ki je vseh 25 zborov posnel v radijskem studiu 14 in Slovenski filharmoniji. Mastering je opravil Miro Prljača, tekst v knjižici je obogaten s fotografijami iz fototeke Muzeja novejšje zgodovine Slovenije v Ljubljani, ploščo pa je odlično oblikoval Žiga Culiberg.

Tri CD-je vokalnega in vokalno-instrumentalnega žanra vključuje še en odličen diskografski izdelek **APZ »Toneta Tomšiča« Univerze v Ljubljani** in dirigenta Sebastijana Vrhovnika z naslovom *Večni čas v hip ujet*. Skoraj so vse zbrane skladbe nastale z mislijo na APZ »Toneta Tomšiča«, na številčno velik ansambel (skoraj 130 napisanih) mladih glasov, študentov iz vse Slovenije ter slovenskih študentov iz za državnih mej, in hkrati z mislijo na enega najboljših, po tekmovalnih dosežkih pa zagotovo najboljši slovenski zbor. To jamčijo tokrat ne le izvajalci, pač pa tudi uvrščeni skladatelji in skladateljice, katerih dela lahko tokrat spet slišimo po zaslugi ZKP RTV Slovenija: Damijan Močnik, Gustav Mahler, Nana Forte, Gašper Jereb, Andrej Makor, Tadeja Vulc, Katarina Pustinek Rakar, Nataša Kocjančič, Mojca Prus, Andrej Misson, Tomaž Habe in Lojze Lebič. Izdajatelji so CD pospremili v svet še z enim motom: »V zrnu peska videti cel svet / in nebo v cvetlici na poljani. / Večni čas imeti v hip ujet / in neskončnost obdržati v dlani.« Iz tega pa je ujet tudi citat oz. naslov celotnega CD-ja. Zakaj? Zato, ker ta diskografski izdelek predstavlja kompendij zborovih nastopov in snemanj doma in po svetu. Skratka gre za neke vrste programski in pa tudi izvedbeni sukus zadnjih treh let (2011–2014), ko ga je v času 2009–2014 vodil prav S. Vrhovnik. Tako lahko slišimo omenjeno vokalno (pa tudi vokalno-instrumentalno glasbo s sodelovanjem tolkalca Francija Krevha, harmonikarja Primoža Kranjca in številnih pevskih solistov) bero z nastopov in snemanj (torej večinoma gre za žive posnetke!) v Ljubljani, Šentpavlu (A) in Mariboru; največ seveda v Ljubljani.

Izbor posnetkov pa so ob dirigentu S. Vrhovniku pomagali zbrati še asistent dirigenta Peter Smolič, članica umetniškega odbora in korepetitorica Nataša Kocjančič. Glasbeni producent plošče je bil Boris Rener, digitalno montažo sta opravila Miro Prljača in Klemen Veber, oblikovalka je bila Vida Borštnik, fotografiji je prispeval Janez Kotar, tekst v knjižico je napisala urednica za zborovsko glasbo na RA SLO (Tretji program-program Ars) Brigita Rovšek. Ta plošča je nastala v sodelovanju ZKP RTV Slovenija, Tretjega radijskega programa (zanj odgovorni urednik Matej Venier) in Uredništva za resno glasbo (zanj urednik Gregor Pirš) in APZ »Toneta Tomšiča« Univerze v Ljubljani.

Naslednji splet tokratne bogate bere ZKP RTV Slovenija je namenjen komorni glasbi. Prva med njimi sta klarinetist Dušan Sodja in pianistka Tatjana Kaučič, ki v klarinetno klavirskem duu Claripiano igrata že več kot 20 let, zato tudi pomenljiv naslov tega CD-ja **20 CLARIPIANO**. To je že četrta njuna samostojna plošča, ki sta jo doslej izdala pri različnih založnikih, dve od teh tudi v samozaložbi. Njun spored ali ponudba glasbe za to redko in stalno zasedeno komorno skupino pa obsega dela tujih in naših skladateljev Geralda Finzija, Marijana Lipovška, Ljuba Rančigaja, Krzysztofa Pendereckega, Claudeja Debussyja, Janeza Matičiča, Lojzeta Lebiča in Witolda Lutoslawskega. Bogata kariera relativno maloštevilnega in mladega ansambla je pravzaprav kar sama po sebi izzvala nastanek plošče. Glede na to, da sta umetnika stalna gosta evropskih, ameriških in azijskih glasbenih odrov in kot taka še posebej ambasadorja slovenske glasbe za klarinet in klavir, je omenjena in njuna najnovejša ponudba povsem logično nadaljevanje njune umetniške rasti: od glasbe evropskih klasikov 20. stoletja do slovenske glasbe za klarinet in klavir. Brez dvoma gre v tem pogledu in kar je moč slišati tudi na pričujoči plošči za pravi cvetober in izjemno rafinirano komorno-glasbeno muziciranje. Tem kvalitetam sta umetnika, umetniški in življenjski par, oba sicer člana naše osrednje državne glasbene hiše *Slovenske filharmonije* več kot dorasla. Poslušanje njune intimne je prava radost za glasbo in izvajalca kot taka. Vse od davnega leta 1994, ko sta prvič (javno in skupaj) nastopila še kot študenta ljubljanske Akademije za glasbo v Mednarodnem grafičnem likovnem centru v Ljubljani, sta razvila izvajalske kvalitete in programsko zanimivost. Tokrat so jima pri tem pomagali glasbena producentka Janja Velkavrh, tonski mojstri Mitja Krže, Zoran Crnkovič, Miha Ocvirk in Dare Novak, digitalno montažo je opravil Miro Prljača, ob pomoči fotografkinje Sare Bano (naslovna stran) pa je ploščo oblikoval Žiga Culiberg. Izjemno kakovostno besedilo je v knjižico prispeval Ivo Petrič. Umetnika sta se v knjižici še posebej zahvalila aktualnemu uredniku za komorno glasbo na RA SLO Mihaelu Pašu »za programsko idejo« in celotni snemalni ekipi.



Naslednjo ploščo v seriji komorno-glasbene ponudbe ZKP RTV Slovenija sta v podobnem instrumentalnem duu prispevala naša violončelistka Karmen Pečar in avstrijski pianist Gottlieb Wallisch. Z glasbo **Poulenca**, **Lipovška** in **Beethovna** sta umetnika tudi naslovila svoj diskografski dosežek. Med dvoje Sonat Francisa Poulenca (FP 143) in Ludwiga van Beethovna (št. 2 v g-molu, op. 5, št. 2) sta uvrstila še eno tehtnejših tovrstnih slovenskih del M. Lipovška z naslovom Balada iz leta 1944. Tudi v tem primeru gre za neke vrste »malo« sonatno obliko ali »sonato v malem«, zato bi lahko umetnika naslovila ploščo bolj inovativno kot »Tri sonate«. Tok te glasbe je sproščen, dramaturško morda malce postavljen na glavo (1940, 1944, 1796), oboje obrobni Sonat pa je napisanih za klavir in violončelo (zato morda odločitev za tako vrhunškega klavirskega spremljevalca, kot je npr. to G. Wallisch). Poulencova in Lipovškova sodobna glasba ali neke vrste »klasika 20. stoletja« in v tem vzporejanju že kar malce arhaični Beethoven, tako pomenijo določeno izvajalsko limito za vse, kar slišimo tokrat; vse preredko na koncertnih odrih, morda tudi v tem zaporedju. Posnetki vseh treh del so nastali v le dveh dnevih (8.–9. 12. 2014) v radijskem Studiu 14, kar je še en kvalitativni kriterij obeh umetnikov. V spremljevalni knjižici je še posebej naveden Steinwayjev klavir Model D, kar je seveda v skladu s težavnostno stopnjo klavirskega parta pri uvodni in zadnji Sonati (Poulenc in Beethoven). Glasbeni producent tega izdelka je bil Miha Jaramaz, tonski mojster pa Marko Kragelnik. Montažo in zvokovno obdelavo je prispeval Miro Prljača, fotografije v spremni knjižico Aleksander Onišak in Stephan Polzer, oblikovanje pa je spet delo Žige Culiberga. Tudi ta projekt je nastal v sodelovanju z že znano ekipo RA SLO in tokrat dodatno še v sodelovanju z ljubljansko koncertno agencijo im.puls d.o.o. (Niko Houška).

Omenjeni komorno-glasbeni ciklus zaključuje plošča s pomenskim naslovom **Bitka/Battalia**. Če ne bi imeli Slovenci Komornega godalnega orkestra Slovenske filharmonije (ustanovljenega leta 1993) in pa v neposredni bližini (na Hrvaškem)

Zagrebskih solistov (ustanovljenih leta 1953) in pa njenega neposrednega (so)delovanja v zadnjem času, tega CD-ja zagotovo ne bi bilo. Oba izvrstna godalna komorna ansambla, ki praviloma delujeta brez dirigenta, sta se na koncertih v Ljubljani (25. nov. 2013) in v Zagrebu (27. nov. 2013) združila, da smo dobili te posnetke. Gre za glasbo, ki so jo podpisali slovenska skladateljica in tujci: Heinrich Ignaz Franz Biber, Nana Forte, Osvaldo Noé Golijov, Michale Kemp Tippett in Uroš Krek. Pri tem je oblikovalcem plošče služila uvodna baročna Biberjeva *Bitka/Battalia* (1673) za izhodišče vsega, kar še slišimo. Osemstavnčno delo je pravi praznik za sama godala, njeno nasprotje pa predstavlja sodobno delo mlade Nane Forte *Mantra* (2013). Argentinski skladatelj O. N. Golijov je prispeval *Poslednjo rundo* (1996). Vse tole odigra Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije (KGOSF), medtem ko se jim že v Tippettovem tristavnčnem *Koncertu za dva godalna orkestra* pridružijo Zagrebški solisti, ki za sklep sami odigrajo še našega U. Kreka oz. njegovo tri stavčno *Sonatino za godala* (1956). Zakaj Zagrebčani sodelujejo z našim Kreckom? Ker jo je naš skladatelj napisal po naročilu ustanovitelja in prvega umetniškega vodje Zagrebških solistov, slovitega violončelista Antonia Janigra; čeprav jo je prvi izvedel naš maestro Samo Hubad s Slovensko filharmonijo (Ljubljana, 29. september 1958). 15-članski KGOSF vodi violinist Janez Podlesek, nekaj manjši ansambel, komaj 11-članske Zagrebške soliste pa izvrstni srbski violinist, sicer stalno v Nemčiji (München) delujoči Sreten Krstić. Knjižica k tej plošči je ena redkih, ki je zaradi sodelovanja Hrvatov in Slovencev ter njune promocije v tujino trojezična: slovenska, hrvaška in angleška. Še več: uvede jo nagovor nekdanjega hrvaškega predsednika (2008–2015) in uglednega skladatelja dr. Iva Josipovića! Ta plošča ima glede na naravo nastanka njenih posnetkov nekaj manj sodelavcev; saj v tem primeru odpade studio in še kaj. Pri obeh posnetkih živih koncertov v Ljubljani in Zagrebu je bil enoten glasbeni producent Matjaž Prah, tonska mojstra pa sta bila Matjaž Culiberg (Ljubljana) in Zoran Brajević (Zagreb). Tudi ta diskografski izdelek ZKP RTV Slovenija je oblikoval Žiga Culiberg.

In že je pred nami naslednjih pet CD-jev s področja orkestralne (koncertantne in simfonične) glasbe. **Bravo orkester**, neke vrste zaščitna znamka hišnega oz. Simfoničnega orkestra RTV Slovenija prinaša z dirigentom En Shaom in solisti: Stefan Milenkovič/violina, James Oxley/tenor in Boštjan Lipovšek/rog glasbo skladateljev Johannesa Brahmsa in Benjamin Brittna. Gre za dvoje res popularnih romantičnih in modernih koncertantnih del, ki jih ima orkester že kar nekaj za seboj; seveda vsakič z drugimi solisti in dirigenti. Tokrat je to v prvem, Brahmsovem *Violinskem koncertu* v D-duru, op. 77 slovit srbski solist, ki je nazadnje našel svoj »prostor pod soncem« v ZDA, redno pa prihaja tudi v Evropo in zadnja leta prav pred omenjeni orkester. Avtorja Brahmsa omenjajo kot »tretjega B« – po Bachu in Beethovnu. Njegov Violinski koncert je nastal poleti leta 1878, ko je preživljalredne poletne počitnice ob Vrbskem jezeru na avstrijskem Koroškem. Njegovemu nastanku je botrovalo globoko in prisrčno prijateljstvo z violinskim virtuozom Josephom Joachimom. Čeprav je v primerjavi z drugimi romantičnimi koncerti izrazito nevirtuozna skladba, pa je tehnično izjemno zahtevna; marsikdo jo je imenoval celo »koncert proti violini.« Njegova prva izvedba je bila 1. januarja 1879 v Leipzigu pod skladateljevo taktirko in s solistom Joachimom. Omenjeni posnetek je nastal v radijskem Studiu 26 (23. novembra 2010), medtem je Brittnova znamenita Serenada za tenor, rog in godala, op. 31 posnetek z živega koncerta (Gallusova dvorana ljubljanskega Cankarjevega doma, 25. januar 2011). Ta Brittnova skladba je nastala med 2. svetovno vojno (1942, njena krstna izvedba pa je bila v londonski dvorani Wigmore, 15. oktobra 1943). Britten jo je opisal kot »Šest nokturnov za Petra (Pearsa) in mladega hornista Dennisa Braina ter godala.« Besedila zanjo so pesmi, ki si jih je avtor sposodil v priljubljeni antologiji angleške poezije in odsevajo večerna in nočna razpoloženja in refleksije. Solistični rog uokvirja vseh šest pesmi s prologom na začetku in epilogom na koncu. Pri slednjem je zdaj občudovanja vredna dikcija slovitega angleškega tenorista J. Oxleyja, zlasti zaradi izvirne angleščine. Pa tudi dosežki našega asa na francoskem rogu B. Lipovška niso od muh. Glasbeni producent obeh diskografskih dosežkov Simfonikov RTV Slovenija je njihov »hišni« producent Žiga Stanič, pri obeh posnetkih je sodeloval še tonski mojster Januš Luznar. Montažo in zvokovno obdelavo je opravil Klemen Veber. ZKP in Radio sta omenjeno ploščo izdala v sodelovanju z Glasbeno produkcijo RTV Slovenije (Patrik Greblo).

Zanimivo je, da je prav že omenjeni Brahmsov *Violinski koncert* v D-duru, op. 77 ponovljen na še enem CD-ju. Ta je še enkrat izšel v produkciji Simfonikov RTV Slovenija: gre za CD z naslovom **Stefan Milenkovič/Brahms & Galzunov**. Isti spremljevalci so dodali že znanemu Brahmsu še *Violinski koncert* v

a-molu, op. 82 Rusa Aleksandra Konstantinoviča Glazunova. To je hkrati tudi najboljše in najbolj znano skladateljevo delo. Nastalo je v prvih letih 20. stol. in se naslanja na predhodne violinske koncerte Wieniawskega, Čajkovskega, Laloja in Brucha. Tudi to kot že prej Brahmsovo violinsko koncertantno delo je nastalo za Glazunovega prijatelja Leopolda Auerja, ki ga je tudi prvi predstavil ruskemu občinstvu februarja 1905 v Sankt Peterburgu pod skladateljevo taktirko. Navkljub tristavčnosti je delo napisano v enem samem zamahu in brez premorev med stavki. To je bila novost v obliki koncerta. Nastala je nekakšna rapsodična oz. tonski pesnitvi podobna koncertantna oblika. To in pa dejstvo, da je bil Auer učenec velikega J. Joachima, pozneje pa je tudi sam poučeval Elmana, Heifetza in Milsteina. Ti sijajni umetniki so omenjeni *Violinski koncert* A. K. Glazunova ponesli v vse večje koncertne dvorane zahodnega sveta, kjer ima svoje mesto še danes. Tudi zato vidimo in slišimo omenjeno delo z Milenkovičem, ki igra na znamenito Stradivarijevo violino iz leta 1702. Enemu naših osrednjih državnih simfoničnih orkestrrov spet dirigira En Shao pa tudi preostali tehnični realizatorji tega CD-ja so ista ekipa. Posnetek Glazunova je nastal v radijskem Studiu 26 (17. maj 2011). Poleg besedila avtorice mag. Monike Kartin, ki smo ga spoznali že na prejšnji plošči, je zdaj prispeval še (dve Milenkovičevi) fotografiji Nebojša Babić.

Kompilacijska plošča (pravzaprav dve) z naslovom **Klasika, skladbe za orkester, 1. del** je nastala v sodelovanju ZKP RTV Slovenija in Slovenskega glasbenoinformacijskega centra (SIGIC). Gre komaj za začetek ambicioznega načrta predstavitve ključnih del slovenske umetniške oz. klasične glasbe. Tokratna izdaja že prinaša enega od napovedanih izborov izpod peres »klasikov« slovenske orkestrske glasbe 20. stoletja. Zato je že na teh dveh CD-jih moč prisluhniti nekaterim najbolj presežnim orkestralnim mojstrovinam, ki so jih napisali slovenski skladatelji: Anton Lajovic, Slavko Osterc, Marjan Kozina, Primož Ramovš, Uroš Krek, Marijan Lipovšek, Lucijan Marija Škerjanc, Matija Bravničar, Demetrij Žebre in Zvonimir Ciglič. Skladbe na arhivskih posnetkih *izvajajo Orkester Slovenske filharmonije, Simfonični orkester RTV Slovenija, Godalni orkester RTV Ljubljana in Komorni orkester RTV Ljubljana* z dirigenti Urošem Lajovicem, Samom Hubadom, Markom Munihom in Simonom Krečičem. V vlogi solistov pa nastopata še violinist Igor Ozim in Slovenski godalni kvartet. Bogati glasbeni beri, ki tako po ustvarjeni kot poustvarjeni vlogi pomenita res pravo kompilacijo, sledi tudi izjemno poglobljeni, več kot zgolj informativni esej (Gregor Pompe) na 80 straneh tako slovenskega kot angleškega besedila. Sami snovalci pa so z različnimi presežniki pospremili na pot in celo v svet tale fragment slovenske glasbe »njeno merilo je približevanje presežnemu, njen cilj je

v neznanem, ne v znanem, v oddaljenosti, ne dosegljivosti, v skrajnem naporu, ne v udobnosti. Njen namen ni hitro in brez truda zadovoljiti človekovo prirojeno težnjo po glasbenem izrazu, ampak izzivati človeški um, da vedno znova in na novo konceptualizira doživljanje svojega notranjega in zunanjega sveta v zvočnih podobah,« kot je zapisano v kolofonu tega mednarodnega projekta, ki je za razliko od ostalih CD-jev izšel v neverjetno velikem številu 2000 izvodov. Saj je ta diskografski dosežek namenjen tudi podpori mednarodne izmenjave in širjenju glasbenih vsebin na evropski ravni. Ne glede na to, da gre za tako velik in pomemben projekt mednarodne afirmacije slovenske glasbe, lahko ugotovimo, da smo tokrat tudi Slovenci spet enkrat v koraku s časom in evropskim prostorom. Za vse to se je zbrala kar mala ekipa različnih glasbenih strokovnjakov različnih glasbenih inštitucij, v imenu izdelovalcev pa so k temu dosežku tudi v tehničnem pogledu botrovali še Miro Prljača, ki je odgovoren za mastering, in oblikovalka Eda Pavletič.

Edina skladateljska, torej ustvarjalna plošča s področja umetne oz. klasične glasbe predstavlja koncertantni opus mlade Nine Šenk (rojene 1982) z naslovom **Dialogi & krogi**. Umetnica izhaja iz Mihelčičeve kompozicijske šole na ljubljanski Akademiji za glasbo, potem pa se je še dodatno izobraževala v Nemčiji, in sicer v Dresdnu pri Lotharju Voigtländerju in v Münchnu pri Matthiasu Pintscherju. Njeno ustvarjalno glasbeno zanimanje je posvečeno instrumentalnim koncertom, zato verjetno tudi tak naslov njenega diskografskega prvenca. Že pred leti, ob začetku svojega študija pri zadnjem mentorju M. Pintscherju, je N. Šenk poudarjala, koliko ji pomeni živa, energična igra: »Odkar komponiram, sem vedno imela poudarek na virtuozni igri vsakega instrumenta, takšne so vse moje linije in prenašanje glasbe poteka tudi preko te virtuoznosti!« Ko je še v času študija na ljubljanski Akademiji za glasbo napisala svoj prvi Koncert za rog, je njen naslednji Koncert za violino in orkester nastal ob koncu tega študija (2004). Sledil je Koncert za flavto in orkester (2005), pa še Dialogi za trobento in godalni orkester (2010) in skladba z naslovom *Potovanje (The Journey)* za harmoniko in godala (2011). Štiri soliste: Janez Podlesek/violina, Matej Zupan/flavta, Franc Kosem/trobenta in Klemen Leben/harmonika spremljata Simfonični orkester RTV Slovenija in Orkester Slovenske filharmonije, ki ju vodita dirigenta Simon Krečič in Evan Christ. Posnetki so nastali v radijskem Studiu 26, Galusovi dvorani ljubljanskega Cankarjevega doma in Slovenski filharmoniji v letih 2012–2014. Trem glasbenim producentom Matjažu Prahu, Žigi Staniču in Nini Šenk so »stregli« štiri tonski mojstri Rado Cedilnik, Matjaž Culiberg, Januš Luznar in Aleks Pirkmajer Penko, oblikovanje plošče in programske knjižice pa je spet delo Žige Culiberga.

Edina operna plošča predstavlja našega basbaritonista **Juana Vasleta**. Ob spremljavi Simfoničnega orkestra RTV Slovenija pod taktirkami dirigentov Lorenza Skanderbega, Marka Gašperšiča, Milivoja Šurbeka in Nikolaja Žličarja prepeva prvak Opere in baleta SNG Ljubljana Vasle operne arije, ki so jih v svojih operah podpisali Vincenzo Bellini, Peter Iljič Čajkovski, Mihail Ivanovič Glinka, Gioacchino Rossini, Wolfgang Amadeus Mozart, Jules Massenet, Jacques Offenbach, Pablo Sorozabal, Danilo Švara in Giuseppe Verdi. Prvak ljubljanske Opere SNG Juan Vasle je po rodu argentinski Slovenec, od leta 1990 pa stalno deluje in živi v Sloveniji. Veliko tudi gostuje, poje v vokalno-instrumentalnih partijah in solistične Liederabneds/Recitale. Za seboj ima številne vloge, tako rekoč ves najbolj popularen pa še kakšen repertoar. Veliko tudi snema, zlasti na področju samospeva, saj ima za seboj kar pet samostojnih plošč in tri knjige, saj je med drugim tudi zelo iskan novinar in komentator nogometa. Tole pa je njegova prva plošča s področja opere oz. opernih arij. Med posnetki najdemo tudi kakšno manj znano in tudi baritonsko arijo. Po letih nastanka si sledijo dela med leti 1836–1940, kar vse še dodatno opozarja na Vasletov interpretacijski razpon: od Bellinijeve *Mesečnice* (z arijo grofa Rudolfa), prek P. I. Čajkovskega *Jevgenija Onjegina* (arija kneza Gremina), M. I. Glinke *Ivana Susanina* (arija Susanina), G. Rossinija *Seviljskega brivca* (arija don Basilia), W. A. Mozarta Figarove svatbe (arija Figara), J. Masseneta *Don Kihota* (arija Sanča Panse), J. Offenbacha *Hoffmannovih pripovedk* (arija Dappertutta), P. Sorozabala *Pristaniške točajke* (arija Simpsona) in D. Švare *Kleopatre* (arija Potinosa). Zaključek plošče pa predstavljajo štiri arije iz štirih Verdijevih oper: *Don Carlos* (arija kralja Filipa), *Nabucco* (arija Zaharije), *Sicilijanske večernice* (arija Procide) in *Simone Boccanegra* (prolog in arija Jacopa Fiesca). To pa je tudi ena redkih plošč v tej seriji, ki nima besedila v programski knjižici, prevedenega v angleški jezik.

Tudi jazzovska bera je bila tokrat bolj skopa kot ponavadi. Pridobil si jo je dolgoletni screamer Big banda RTV Slovenija trobentač in dirigent **Tomaž Grintal**. Urednik Hugo Šekoranja je na naslovnico dodal še *Pra Dizer Adeus/Za slovo*, kajti T. Grintal se je po več kot štirih desetletjih od igranja in dirigiranja poslovil. Tudi na tej plošči nastopa v več vlogah: solist na pikolo trobenti, krilnem rogu, melotonu, trobenti, pevec, avtor, aranžer in dirigent. Kot slednja se vsak v eni skladbi predstavitava še dirigenta Milko Lazar in Jože Privšek. Poleg njega nastopa še cela vrsta vokalnih in instrumentalnih solistov, vseh tistih, ki so doslej tako ali drugače sodelovali s T. Grintalom oziroma se dotikali njegove glasbe: pozavnist Rok Štirn, pevke Eva Hren, Irena Vidic, Mia Žnidarič Klink in Iva Stanič, kolegi-instrumentalisti iz *Big Banda*: Blaž Jurjevčič/klavir in hammond, pianist Silvester Stingl, kitarist Primož Grašič, saksofonista

Tadej Tomšič, Andrej Arnol, trobentači Petar Ugrin, Tomaž Gajšt, Dominik Krajncan in David Jarh, Ratko Divjak/bobni in Aleš Rendla/tolkala. 18 skladb, povezanih s T. Grintalom se v priredbah istega začne in zaključi z njegovim aranžerskim prispevkom dveh Albinonijevih stavkov (*Adagio in Večerni adagio*). Vmes je večina trobentačevega dela in življenja: jazz! »Od velikega človeka pa vse do izjemnega glasbenika«, ga predstavi v enem od najkrajših tekstov, kar sem jih doslej prebral na podobnih informacijskih gradivih. Grintal je v svoji več kot pol stoletja dolgi glasbeni karieri jadrjal med klasično glasbo in jazzom, zabavno in narodno-zabavno glasbo, opero in godbo na pihala, med zasedbami in velikimi jazzovskimi orkestri, med plesišči in koncertnimi dvoranami, med trobento in dirigentsko paličico. »In vedno s polnimi jadrji, ki jih je polnil veter njegovega velikega srca.« Obenem je ta CD dokument, ki bo ostal. »V užitek in presojo nam vsem, in vsem tistim, ki šele prihajajo. ... Je glasbenikov obračun s samim seboj. Morda konec nekega obdobja, ki pa mu bo ...«

Pred nami pa je še zadnji tovrstni diskografski dosežek z lanske bere elektronskih medijev ZKP RTV Slovenija z naslovom **Jani Moder's Brain Blender/Abacus**. Gre za portretno kitarško ploščo Janija Modra, ki jo je kot avtor, aranžer in izvajalec (električna in akustična kitara) posnel s »svojim« ansamblom Brain Blender v radijskem Studiu 14 (27.–29. februarja 2014). Kitarist Jani Moder je v Maleziji (Kuala Lumpur) rojeni instrumentalist in pedagog na oddelku za jazz na Konzervatoriju za

glasbo in balet Ljubljana (KGBL) in učitelj kitare v Glasbeni šoli Logatec. Tistim, manj večšim o slovenskem novodobnem jazzu pa naj dodamo še to, da je kitarist Moder danes vodilni slovenski jazzovski kitarist (ustvarjalec in poustvarjalec) in hkrati uspešen pedagog na omenjenem področju. Na plošči poleg avtorja in solista J. Belnderja igrajo še: Marko Črnčec/rhodes in klavir, Robert Jukič/akustična basovska kitara, Klemen Marktl/bobni-tolkala; kot gostje pa še: Vid Ušeničnik/marimba, zvončki in tolkala, Cene Resnik/saksofon, Igor Matkovič/trobenta in Lenart Krečič/saksofon. Vseh 10 predstavljenih skladb ima precej pomenljive, a v glavnem same izvirne angleške naslove: *Horizon, Fixation, Venus Radius, Muhina, Abacus* (skladba, po kateri ima omenjena plošča naslov), *Aras, Bulletproof Turtle, Equilibrium, Deleted Future in Above the Surface*. In še moto s tega CD-ja: »Abacus? Pozabimo preteklost, ne razmišljajmo o prihodnosti. Osredotočimo se na sedanjost, na ta trenutek.« Plošča je izšla v sodelovanju med Radiem Slovenija-programom Ars, Sensor Records in Modigo Records. Glasbeni producent snemanja je bil Grega Forjanič, tonski mojster Miran Kazafura, mastering sta opravila Miro Prljača in Grega Forjanič. Tehnik za kitare je bil Tomaž Šinko, tehnik za ojačevalce pa Miha Slapšak. Fotografije v programsko knjižico je prispeval Simon Pintar, oblikovanje pa Maša Kozjek.

Podrobne informacije o tovrstni založniški dejavnosti in možnosti nakupa pa najdete bralci tudi na spletni strani ZKP RTV Slovenija (www.rtv slo.si/zkpprodaja).

